

Kultur- och fritidsnämnden

EM i friidrott för juniorer i Eskilstuna 2015

Den 16-19 juli 2015 var Eskilstuna värd för EM i friidrott för juniorer 16-19 år. Det var första gången i Sverige som ett europeiskt friidrottsmästerskap arrangerades utanför Stockholm, Göteborg och Malmö. Det var också första gången för ett juniormästerskap för 16-19-åringar.

En stor publik hejade fram atleterna att göra sitt bästa på Ekängens arena, som rustats upp och certifierats för internationella mästerskap. Engagerad personal, volontärer och funktionärer arbetade hårt för att leverera det bästa juniormästerskapet.

"It was four days to remember in Eskilstuna - a European Athletics Junior Championships of records, of tears, of cheers and, above all, an event that showed how much the sport is alive and kicking with the stars of the future."

European Athletics

Den här rapporten är ett komplement till den slutrapport som lämnats till European Athletics.

Bakgrund

Det hela började sommaren 2010, när Råby-Rekarne friidrottsförening bjöd med Eskilstuna kommun till ett seminarium i Falun arrangerat av Svenska friidrottsförbundet. Syftet var att undersöka intresset för att arrangera internationella friidrottstävlingar bland de tjugotalet deltagande kommunerna. Eskilstuna kommun var en av kommunerna som anmälde sitt intresse. Processen fortlöpte med ett flertal kunskapsbyggande seminarier och två beslut i kommunstyrelsen (2011 och 2012). År 2012 beslutade kommunstyrelsen om att Eskilstuna kommun skulle ansöka hos European Athletics tillsammans med Svenska friidrottsförbundet och FE-15 (en arrangörsförening med Eskilstuna friidrottsförening, Gillberga-Lista IF, Råby-Rekarne friidrottsförening och Ärla IF). I det arbetet deltog representanter från kommunen, Eskilstuna marknadsföring (nuvarande Destination Eskilstuna), Svenska friidrottsförbundet och de lokala friidrottsföreningarna.

Den 4 maj 2013 tilldelades Sverige och Eskilstuna mästerskapet av European Athletics och ett kontrakt skrevs. European Athletics är ägare av evenemanget och tilldelar det till ett nationellt förbund, som tillsammans med en kommun åtar sig att genomföra det.

Organisation

En lokal organisationskommitté (LOC) bildades 2013 med representanter från Svenska friidrottsförbundet, Eskilstuna kommun och FE-15. En projektledare/generalsekreterare anställdes, som inledningsvis arbetade 50%, senare 75% och från våren 2014 på heltid. En projektadministratör tillkom hösten 2014. Ordinarie medarbetare framför allt från kultur- och fritidsförvaltningen, kommunledningskontoret, Destination Eskilstuna och alla ideella insatser bemannade den operativa organisationen. Det är en utmaning att samverka mellan representanter från olika organisationer, som alla drivs av olika mål. Där arbetade LOC för att synliggöra och sammanföra alla olika målbilder och drivkrafter för att delta.

Organisationen använde mallar och dokument från European Athletics för att underlätta planering och uppföljning. Flera studiebesök gjordes under planeringsperioden för att lära av andra arrangörsstäder. European Athletics besökte Eskilstuna ett flertal gånger, både inför beslutet och under planeringstiden, för att kontrollera och följa upp arbetet.

I ett så stort evenemang behövs många funktionärer (som sköter tävlingen) och volontärer (som bistår med allt möjligt som behöver göras utanför tävlingsarenan). Rekryteringsarbetet var svårt, men till sist fanns 563 ideellt arbetande funktionärer och volontärer.

Miljöarbetet

Att evenemanget skulle miljömärkas var en självklarhet för LOC och för Eskilstuna. Tidigt startade samarbetet med Eskilstuna Energi & Miljö för att få hjälp och stöd för en miljödiplomering. Ett systematiskt arbete för att minska evenemangets klimatpåverkan gav resultat. Evenemanget klarade revisionen och miljödiplomerades. Dessutom fick Eskilstuna ta emot ”IAAF Sustainable Development Award” och blev därmed utsedd till världens mest hållbara friidrottsevenemang. Priset delades ut i Peking i samband med VM i friidrott. Motsvarande pris fick vi också från European Athletics.

Transporter och logi

Den största utmaningen för att genomföra junior-EM var att erbjuda fungerande lösningar för boende och transporter. I åtagandet gentemot European Athletics ingick att ta hand om alla landslagen med idrottare och tränare, cirka 1500 personer från 47 länder. Alla hotell bokades redan 2012, men Eskilstuna har inte tillräckligt många hotellrum för att klara hela boendebehovet. Därför kompletterades med tre hotell i Västerås.

Vi mötte deltagarna på Arlanda (på tisdagen anlände drygt 1000 personer), transporterade dem i buss till respektive hotell med helpension. Varje dag gick olika bussrutter mellan alla elva hotellen och arenorna för träning, uppvärmning och tävling. På måndagen efter tävlingarnas slut transporterades alla tillbaka till Arlanda. Det här krävde en stor organisation och en omfattande planering. Dessutom kunde alla ackrediterade åka ordinarie lokalbussar. Det fanns också en buss som under tävlingsdagarna gick i skytteltrafik mellan Fristadstorget och arenan.

Ackreditering

European Athletics IT-system användes för att hantera anmälningar, registrering och ackreditering av deltagare, media, volontärer, VIP med flera. Ackrediteringscentret upprättades i foajén på Eskilstuna Teater. Totalt var 2588 personer ackrediterade för evenemanget.

Tävling och arenor

Det är viktigt att erbjuda alla idrottare lika bra möjligheter till träning, uppvärmning och tävling. Som uppvärmningsarena användes Isstadion, som fick kompletteras med bland annat löparbanor och hoppgröp. Där fanns också tält för de olika nationerna och tillgång till is och isbad. Uppvärmningen för kastgrenar ordnades på grönyrtorna runt arenan. Träningsmöjligheter fanns på Munktellarenan och på Arosvallen. Ekängens friidrottsarena var tävlingsarena. Det blev ett stort arbete med att få den internationella certifieringen som krävdes. Men några veckor innan tävlingen var allt klart.

En viss upprustning av arenan gjordes av kultur- och fritidsnämnden och Kommunfastigheter AB. Bland annat byggdes ett särskilt utrymme för "Event presentation" på läktaren. Ishallarna på Ekängen användes för möten, kontorslokaler och matservering för volontärer. Flera byggbodar och tält hyrdes in för att klara alla lokalbehov som finns vid en så här stor tävling.

För att vara funktionär krävs utbildning. De cirka 250 funktionärerna kom från 40 olika friidrottsföreningar i Sverige. Olika tävlingar genomfördes för att testa tävlingsorganisationen.

Tävlingens planering och inramning är viktig för att erbjuda såväl idrottare som publik och media en bra upplevelse. Här utbildades det lokala föreningslivet av en person med erfarenhet från nationella och internationella tävlingar. Musik är en betydelsefull del i upplevelsen. Elever och lärare från Eskilstuna musikskola skrev ledmotivet "*Do the best you can*". De komponerade också musik som användes som jinglar under tävlingarna.

Tävlingarna gick av stapeln torsdag 16 till söndag 19 juli. Dagarna var uppdelade i ett förmiddags- och ett eftermiddagspass. 44 grenar genomfördes och 180 medaljer delades ut. Ovanligt många rekord sattes; ett "World lead", fyra europeiska juniorrekord, fyra nationella rekord, 31 nationella juniorrekord och över 500 personliga rekord.

Dopingkontroller togs och skickades till ett laboratorium i Stockholm. Eftersom idrottarna fanns på elva olika hotell blev det en logistisk utmaning. European Athletics hade också anti-doping utbildning för idrottarna på arenan.

Medicinsk personal fanns att tillgå på hotellen och på arenan, främst för idrottarna. De fick även plåstra om några i publiken. Närheten till sjukhuset var en fördel.

Marknadsföring och PR

Marknadsföringen skulle bidra till att sätta bilden av mästerskapet och marknadsföra Eskilstuna som eventstad. En mängd målgrupper skulle nå lokalt, regional, nationellt och internationellt. Den grafiska profilen togs fram tillsammans med en kommunikationsbyrå och lanserades redan 2013. Huvudbudskapen *"Enjoy the challenge"* och *"Meet the stars of tomorrow"* tillsammans med den grafiska profilens bubblor och blå färg användes konsekvent med stor framgång på trycksaker, kläder, infartsflaggor, banderoller, medaljer, digitala kanaler med mera.

Webbplatsen eskilstuna2015.se användes som ett nav i kommunikationen. Sociala medier är kostnadseffektiva och användes flitigt. #eskilstuna2015 används fortfarande av idrottare som minns tillbaka. Facebook-kontot ärvdes från Rieti 2013. Twitter var nystartat av European Athletics. Instagram startade vi. Alla konton ökade antalet följare och många inlägg fick stor spridning.

PR-material togs fram för att marknadsföra evenemanget och Eskilstuna. En mängd trycksaker producerades för olika ändamål och målgrupper, som volontärsrekrytering eller information till landslagen. Eskilstuna-Kuriren var lokal mediapartner och stöttade evenemanget bland annat med annonser.

Under tävlingsveckan fanns city dress - infartsflaggor, affischer och bussreklam - i Eskilstuna.

Sponsorer

Det fanns flera nivåer av sponsorer och partners; europeiska, nationella och lokala. En grupp från föreningslivet arbetade tillsammans med generalsekreteraren för att engagera lokala sponsorer och partners. Den största delen av sponsringen var *"value in kind"*, det vill säga i form av varor och tjänster.

Flera kommunala bolag bidrog med sina tjänster för att möjliggöra evenemanget.

Media och TV

Media är en viktig målgrupp och deltagare vid evenemang. Inför evenemanget försågs svensk media med löpande information om de svenska deltagarna i tävlingen.

31 journalister och 35 fotografer från 18 länder rapporterade från Eskilstuna under tävlingsdagarna. Läktaren byggdes om för att kunna erbjuda arbetsplatser för journalisterna. Ett mediacentrum fanns för att ge information och service.

Produktionsbolaget Twentyfour-seven producerade den livestreaming som visades på SVT Play och European Athletics webbplats. Sveriges Television sände också direkt varje dag, totalt 8 timmars direktsändning.

Annonsvärdet av redaktionellt material under perioden april-september 2015 värderas till cirka 23,5 miljoner kr.

Biljetter och publik

Biljetterna såldes via tickster.com och dess återförsäljare, och kunde då köpas från hela Europa. För barn och ungdomar under 16 år var det gratis. För vuxna kostade biljetterna 100kr per dag eller 300kr för alla fyra dagar. För studerande var det halva priset. De som hade biljett kunde åka utan kostnad på stadstrafikens bussar.

Publiksiffran blev cirka 13.800 under tävlingsdagarna. Under lördagen var det över 5.000 i publiken.

Ceremonier

Invigningen skedde på onsdagen. Eskilstuna kommun välkomnade representanter från Europa i stadshuset, invigningsceremonin skedde på Fristadstorget. Efter ett intåg med flaggor och nationsskyltar, välkomst- och invigningstal, fylldes en vas med sand som deltagarna hade uppmanats att ta med. Kvällen avslutades med framträdanden av lokala artister.

Prisutdelningsceremonierna skedde på Ekängens friidrottsarena. Medaljerna tillverkades med två olika smidestekniker och visade på Eskilstunas långa tradition av metallhantverk.

Avslutningsceremonin var på Lokomotivet – ett kvällsdisco för idrottarna – på söndagkvällen. Det var mycket uppskattat.

Folkfest och andra evenemang

Fristadstorget var evenemangets *Fan Zone*. Invigningen var på onsdagen innan tävlingarna började. På torsdag-, fredag och lördagkvällen efter tävlingarnas slut var det framträdande av lokala artister. Dagtid fanns prova-på-aktiviteter och gatuartister. Festen producerades av Destination Eskilstuna på uppdrag av kultur- och fritidsförvaltningen.

På Eskilstuna stadsmuseum fanns utställningen ”Högre – längre – snabbare”, producerad i samarbete med Idrottshistoriska sällskapet. I den gjordes nedslag i friidrottens historia i Eskilstuna från 1900- talets början fram till dagsaktuella resultat och idrottsmän och kvinnor i Eskilstuna och Sverige.

Ekonomi

Budgeten för evenemanget gjordes redan 2013. I ansökan till European Athletics var budgeten i euro, så det fann en valutarisk. Kommunstyrelsen avsatte max 6,7 miljoner kronor för projektet. Intäkter från sponsring och biljetter var mycket lågt räknade i budgeten.

De största kostnadsposterna var för hotell och transporter samt anpassningar och investeringar för arenorna. Den största intäkten var ersättningen per deltagare från European Athletics. I och med att projektet fanns med i planeringen redan från 2013 kunde kultur- och fritidsförvaltningen prioritera inköp och investeringar på ett klokt sätt. Kommunfastigheter kunde planera sitt underhållsarbete så att arenorna var i bästa skick.

För att klara en evenemangsbudget är det en förutsättning att den hanteras av den som äger arenorna, i det här fallet kultur- och fritidsnämnden. Möjligheterna att planera inköp och investeringar inom budgetens ram så att det kommer hela idrottslivet till del är stora. Det redovisade resultatet för evenemanget slutade på -100.000 kr.

Slutsatser och kommentarer

Eskilstuna kommun engagerade sig i junior-EM i syfte att bygga kunskap, öka samverkan och marknadsföra Eskilstuna som evenemangsstad.

Arbetet med junior-EM har verkligen utmanat kommunorganisationen under planering och genomförande. Vi har ställts inför att lösa många frågor som inte ingår i vardagen och som kräver annorlunda lösningar. Det har varit mycket lärorikt. Många förvaltningar och bolag har deltagit i arbetet, vilket inte alltid var självklart. Numera finns en evenemangsstrategi för kommunkoncernen som kan underlätta för framtida evenemang. Erfarenheterna från junior-EM är viktiga i arbetet med att förverkliga evenemangsstrategin.

Samverkan mellan kommunen, föreningslivet, näringslivet och civilsamhället har också satts på prov. Tillsammans kunde vi genomföra junior-EM. De flesta evenemang kräver lång framförhållning och att som företag eller privatperson engagera sig flera år i förväg kan vara svårt. Många överenskommelser föll på plats sent i planeringen. Det kräver förståelse för olika aktörers olika roller och perspektiv.

Eskilstuna har visat att vi är en evenemangsstad att räkna med. 2015 fanns Eskilstuna för första gången med på listan med Sveriges idrottsstäder.

”Ni visade värdet av att skapa ett event/evenemang med stor proffsighet som också uppskattades inte bara av aktiva/ledare utan också av andra som publik, media och samarbetspartners.”

Stefan Olsson, Svensk friidrott